

Anti-Pestprotocol

Inleiding

De Evenaar wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Het team bevordert deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in de school.

Als een kind zich veilig voelt kan het zelfvertrouwen ontwikkelen, zelfkennis opdoen en sociaal positief gedrag aanleren. Dit heeft ook positieve gevolgen voor het leren. Een veilige sfeer dwing je niet af, die moet je met elkaar (team, kinderen en ouders) creëren en bewaken. Dit realiseren we door in de praktijk wenselijk gedrag te herkennen, te benoemen en te waarderen.

Ons uitgangspunt is: ieder kind is uniek. Iedereen is en mag anders zijn, maar we horen bij elkaar.

Heeft u vragen naar aanleiding van dit pestprotocol, neem gerust dan contact met ons op.

Team basisschool De Evenaar

Doelstelling

Alle kinderen op De Evenaar moeten zich in hun schoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Hoe ga je om met pesten op school?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

- Wij, alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders / verzorgers (hierna genoemd: ouders) zien pesten als een probleem.
- De school wil pestproblemen voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, zal het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, dan beschikt de school over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon (V. van der Neut) kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Er is in de school een pest coördinator aangesteld. (I. Mertgenc) Deze persoon verdiept zich in de problematiek van het pesten d.m.v. cursussen en het lezen van artikelen. Tevens is er ook een gedragsspecialist (M. Severijnen) binnen de school. Deze gedragsspecialist ondersteunt leerkrachten wanneer er vragen zijn betreffende het gedrag van een leerling en voert gesprekken met individuele leerlingen.

Het probleem dat pesten heet

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Een pestproject is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Hoe willen wij daar mee omgaan?

Op De Evenaar gaan we op de volgende manieren om met mogelijk pestgedrag:

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep, keuzes die je kan maken, aanpak van ruzies enz. komen in groepsgesprekken, kleine groeps- of individuele gesprekken aan de orde.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies zonder geweld worden opgelost en uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Verschil tussen plagen (eenmalig) en pesten (structureel):

Als het als grapje bedoeld is, dan gaat het om plagen. Het wordt pesten wanneer het opzettelijk bedoeld is om hem of haar te kwetsen. Wanneer het om een structureel en veelvuldig voorkomend iets gaat. Bovendien gebeurt het bij pesten ook nog eens regelmatig zonder dat het kind er iets tegen kan doen.

Pesten is een complex probleem. Hierdoor is het moeilijk om de te herkennen signalen vast te leggen. Vaak voorkomende signalen van pesterijen zijn er echter wel en kunnen bijvoorbeeld zijn

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen,
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot,
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven,
- Briefjes doorgeven / berichten op Social Media (bijv. Whats app, FB),
- Beledigen,
- Opmerkingen maken over kleding,
- Isoleren,
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen,
- Op weg naar huis achterna rijden,
- Naar het huis van het slachtoffer gaan,
- Bezittingen afpakken,
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer,
- Lichamelijke klachten.

Deze lijst kan verder worden uitgebreid: er zijn zeer veel manieren waarop gepest kan worden. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoofdafspraken

Op De Evenaar hanteren we school- en klassenregels. Deze regels over het omgaan met elkaar in en buiten de klas worden elk jaar in de groepen herhaald en besproken. Deze regels gelden op school en daarbuiten en hangen op een goed zichtbare plaats in de klas en de school.

De schoolregels zijn:

- Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
- We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.
- De school is van binnen wandelgebied en buiten hoeft dit lekker niet.

De klassenregels zijn:

- Ik help de ander
- Ik ben eerlijk
- Ik luister naar de ander

- Ik praat aardig tegen de ander
- Ik scheld, schop en sla niet

Daarnaast kunnen de klassenregels worden uitgebreid door de kinderen en leerkracht indien dit nodig is.

Onze aanpak

In onze aanpak onderscheiden we een preventieve aanpak om pesten te voorkomen en een aanpak als er signalen van pesten zijn.

Orka training

Op school werken we met de superheldenaanpak van Orka training.

Het NJI (Nederlands Jeugd Instituut) beoordeelt deze methode als theoretisch goed onderbouwd.

De superheldenaanpak van Orka Training is een preventieve aanpak voor de basisschool om sociale vaardigheden van kinderen en het groepsklimaat in de klas te verbeteren om daarmee de kans op sociale problemen te verkleinen.

De superhelden bestaan uit negen sociale vaardigheden (superhelden of keuzes) die kinderen kunnen toepassen: elkaar helpen, elkaar aanspreken, leiden, volgen, opkomen voor jezelf, relaxed reageren, negeren, een slimme plek en melden bij de leerkracht.

Oefeningen groepsvorming worden ingezet om superhelden te trainen. Elke week geeft de leerkracht een oefening groepsvorming, waarin de sociale vaardigheden (Orka superhelden of keuzes) getraind worden. De kracht van de superheldenaanpak is dat de leerkracht tijdens de oefeningen feedback geeft aan kinderen over de sociale vaardigheden die worden ingezet.

De keuzes kunnen de kinderen toepassen in alle situaties. Als een keuze niet werkt, kan het kind het melden bij de leerkracht. De kinderen leren welke superheld je kunt inzetten. De ene keer kun je beter opkomen voor jezelf, en de andere keer kun je beter negeren. De leerkracht vraagt aan het kind: welke superheld heb je gebruikt? Heeft het gewerkt? Wat kun je nu doen?

De leerkrachten en de trainer geven ieder kwartaal samen een Orka-les. De leerkrachten worden daardoor ook getraind om de werkwijze dagelijks voort te zetten. Ouders zijn op de hoogte van de Orka trainingen en de verschillende superhelden (keuzes).

Overige aanpak op sociaal emotioneel gebied

Om het sociaal emotioneel functioneren van de kinderen in kaart te brengen, maken we gebruik van het sociaal emotioneel registratiesysteem Zien! Hierin monitoren we o.a. het welzijn van de leerlingen.

Daarnaast vullen kinderen vanaf groep 3 twee keer per jaar een sociogram in. De gedragsspecialist helpt de leerkracht bij het interpreteren en ondersteunt bij het inzetten van acties.

Indien nodig wordt er externe ondersteuning op het gebied van sociale vaardigheden ingezet voor een groep of individuele kinderen.

Jaarlijks wordt er een vragenlijst veiligheidsbeleving bij de leerlingen van groep 5-8 afgenomen en één keer in de twee jaar een leerlingen-enquête.

Daarnaast werken we onder andere met de Geluuskoffer, die gebaseerd is op de nieuwste wetenschappelijke inzichten op het gebied van kinderpsychologie en anti-pestprogramma's. Tevens wordt tijdens de toneellessen ook aandacht besteed aan de groepsvorming. In de toneellessen wordt niet alleen de creativiteit van kinderen gestimuleerd, maar leert ze ook op speelse wijze dat er meerdere manieren zijn om ergens op te reageren. Ze leren improviseren en situaties vanuit verschillende rollen te bekijken.

Ook het tutorsysteem, dat we in de gehele school hanteren, draagt bij aan een veilige sociale omgeving waarin kinderen zich goed kunnen ontwikkelen.

Aan het begin van het schooljaar besteden we extra aandacht aan de groepsvorming door de Gouden weken. In de eerste zes weken vormt de groep zich. De kinderen verkennen elkaar, de leerkracht en de regels. Daarom is dit een belangrijke tijd om een goed pedagogisch klimaat in de klas te creëren. De leerkracht speelt een essentiële rol bij de groepsvorming in deze, eerste belangrijke weken waarin een groep de vijf fasen van groepsvorming doorloopt. Door middel van dagelijkse activiteiten, spelletjes en opdrachten is er veel aandacht voor de positieve relaties onderling. Na de kerstvakantie en meivakantie herhalen we de aandacht voor de groepsvorming met respectievelijk de Zilveren en Bronzen weken.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen m.b.v. de Orka superhelden/keuzes.

Stap 2:

Op het moment dat *één* van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Ouders van betrokken kinderen worden op de hoogte gebracht. En er wordt een notitie in ParnasSys gemaakt.

Bij herhaling van pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4:

Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een corrigerend gesprek met de leerling die pest. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Dit wordt in ParnasSys geregistreerd. Ouders worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

In ons administratiesysteem ParnasSys wordt een verslag gemaakt inclusief afspraken.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundige.

Consequenties

Er kan sprake zijn van 2 soorten situaties:

- De leerkracht heeft signalen opgevangen van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

- De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden).

Wanneer de hierboven genoemde stap 1 t/m 4 geen positief resultaat opleveren voor de gepeste, wordt overgegaan naar de consequenties. De leerkracht neemt duidelijk stelling in.

De consequentie (straf) is opgebouwd in 3 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Time-out op een vast afgesproken plaats met nagesprek, bewustwording voor wat het gedrag voor invloed heeft op het gepeste kind. (de ouders worden op de hoogte gebracht en er wordt een notitie gemaakt in ParnasSys).
- Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem, tekening maken etc.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere dag (voor een periode) in een gesprek tussen leerkracht en pester aan de orde (Hiervan wordt in notitie kort in ParnasSys bijgehouden wat de stand van zaken is).

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders en eventueel kind, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in ParnasSys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem o.a. door overleg met de intern begeleider, pest coördinator en gedragspecialist.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de gedragspecialist binnen de school, de CJG coach of de schoolarts van de GGD.

Daarnaast kan, in overleg met de directie, besloten worden de pester voor een bepaalde tijd uit de klas te verwijderen. Hij of zij kan in een andere klas geplaatst worden of op een andere plaats in school waarbij toezicht gehouden wordt. Dit zal bij de directie of de administratie van de school zijn. Dit kan aangevuld worden met een gym / pauzeontzegging.

Wanneer blijkt dat fase 1 t/m 3 niet afdoende geholpen hebben, wordt in een gesprek met directie bepaald wat de te nemen vervolgstappen zullen zijn.

Als er schorsing dreigt, worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de directie. Indien er geen verbeteringen optreedt in het gedrag, wordt overgegaan tot schorsing. Hiervan wordt melding gedaan bij leerplichtambtenaar en inspectie.

Advisering tot het zoeken van een andere school behoort hierbij tot de mogelijkheden.

Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij / zij voor tijdens en na het pesten? Welke Orka superhelden/keuzes worden er gebruikt.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt

- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen.
- Indien nodig/gewenst inschakelen extra begeleiding van bijvoorbeeld de schoolbegeleidingsdienst of aanbieders van sociaal-emotionele vaardigheidstrainingen.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken en pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, problemen thuis, laag zelfbeeld).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden en daar eventueel een andere vorm voor bedenken (tekening, briefje).
- Helpen met nadenken over de sterke (leuke) kanten de gepeste heeft en dit laten verwoorden.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest — belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-denk-doe'-houding of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind. Bespreek welke superhelden/keuzes ze kunnen maken
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag. Benoem de Orka superhelden/keuzes.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.
- Een beperkt handelingsrepertoire (destructief georiënteerd, straatvechtersgedrag)

Tips voor leerkrachten

Nog wat tips over de sfeer in de groep:

Positieve omgangsregels en afspraken in de klas kunnen helpen om pestgedrag te verminderen. Tips: Bespreek met de klas hoe je met elkaar omgaat. Pik er 3/5 Flops en 3/5 Tops uit.

Voor elke "lastige" situatie 5 minuten voor bespreken en nabespreken. Lastige situaties zijn; pauze, samenwerken of juist voor jezelf werken. Per lastige situatie kunnen de afspraken specifiek zijn. Hoe concreter hoe beter.

Bijvoorbeeld: Hoe krijgen we een goede werksfeer in de klas? Laat kinderen meedenken.

3 dingen die je vooral niet doet: Hoe concreter hoe beter.

Kijken, praten met en over anderen

Onnodig storen of afleiden enz.

3 tops die je juist wel doet; bijvoorbeeld:

stil en rustig werken zo kan jij en je klasgenoten zich het beste concentreren en het werk goed maken
loop je echt vast vraag je juf of meester

wordt je toch afgeleid, gestoord, je mag Nee zeggen, het negeren en weer aan je eigen opdracht gaan werken

Welke Orka superhelden kun je gebruiken?

Geef vooral complimenten als het goed gaat!

Tips voor ouders

Zit je kind niet lekker in de groep?

Gelukkig gaan de meeste kinderen fluitend naar school. Maar soms zijn ze minder enthousiast. Er gebeurt veel in een groep. Best ingewikkeld voor kinderen om daar goed mee om te gaan. Goed om eens te horen of er iets speelt in de klas. Hoor je weleens verhalen over ruzies in de klas? Of klaagt je kind over bepaalde klasgenoten of de sfeer in de klas? Of ziet ze veel gebeuren en probeert ze zich er niet mee te bemoeien?

Een paar tips over hoe kun je je kind kunt ondersteunen zodat ze met plezier in de groep zit. En hoe jezelf een betere zicht krijgt op de rol die je kind heeft in de groepsprocessen van de klas.

Wat kun je als ouder doen?

Wanneer je kind thuis vertelt dat de sfeer in de klas niet zo leuk is, dat er soms geplaagd of gepest wordt, is het belangrijk om er aandacht aan te besteden.

- Je kunt je kind laten vertellen wat er precies gebeurt en vragen hoe je kind dat vindt.

- Je kunt kinderen vragen hoe ze zelf gereageerd hebben en hoe ze het liefst hadden willen reageren. Zo ontdekt je welke rol ze inneemt. Ook als ze alleen toekijkt heeft het invloed op haar beleving in de klas. Het kan zijn dat ze denkt dat ze er niets aan kan doen. Alle kinderen hebben invloed! Hierbij maak je gebruik van de Orka Superhelden/keuzes bijv : opkomen voor een ander.
- Vraag eens hoe ze denkt dat de betrokken kinderen zich voelen. Leren inleven in andere kinderen is belangrijk voor de sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen. Je kunt het aanvullen met jouw inzicht over de situatie.
- Je kunt met je kind oplossingen bedenken voor het probleem. Een mogelijkheid is om het te stimuleren om kinderen die het lastig hebben te helpen en te ondersteunen in plaats van toe te kijken. Orka Superhelden/keuze: opkomen voor elkaar.
- Benadruk dat ze altijd met de leerkracht kan praten over dingen die in de klas gebeuren.
- Krijg je de indruk dat je kind pest, vraag dan door naar de motivatie. Vaak willen kinderen populair zijn of de baas spelen. Onzekerheid en agressief gedrag kan een rol spelen. Prijs de eerlijkheid en openheid. Wees duidelijk in je eigen normen en waarden. Maak ze bewust van wat ze de ander aan doen. Maak samen een plan om op een andere positieve manier te reageren. Blijf betrokken; vraag regelmatig hoe het gaat. Beloon goed gedrag.
- Moedig het samen spelen en werken met alle klasgenoten aan. Je hoeft niet altijd de beste vrienden te zijn. Juist van verschillen kunnen kinderen veel leren en ontdekken. Kinderen oefenen zo weerbaar te worden. Soms geef je duidelijk je grenzen aan en een andere keer buig je mee. Je kunt immers niet altijd je zin krijgen.
- Als ouder kun je altijd contact opnemen met de leerkracht. Zeker als je je zorgen maakt om je kind.

Tenslotte

Leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol en verplichten zich tot het volgende:

- Hulp bieden aan het gepeste kind en de pester
- Hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- Hulp bieden aan de leerkracht en de ouders
- Het bewust maken en houden van alle betrokkenen van het probleem
- Het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school
- Elk jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
- Het protocol is terug te vinden op de site van de school www.basisschooldeevenaar.nl